

आ

1. आ interj. 1) स्मृती oder स्मरणे *wenn man sich auf Etwas besinnt* Kār. im Bhāṣya zu P. 1, 1, 14. AK. 3, 4, 32, (COL. 28.) 1. H. an. 7, 1. MED. avj. 3 (statt आ: ist आ zu lesen). आ एवं किल तत् P. 1, 1, 14, Sch. आ ज्ञातम् (v. l. आ ज्ञातं मया) PRAB. 46. 4. — 2) वाच्ये (aber nach COLEBR.) diess. आ एवं नु मन्यसे P. 1, 1, 14, Sch. — 3) अनुकम्पायाम् MED. — 4) समुच्चये MED. — Çik. 44, 12 und 83, 15, v. l. ist wohl आ: (s. u. आस्) für आ zu lesen; PRAB. 111, 15 haben die Scholien gleichfalls आ: वाचालं st. आ वा°. — Die Interjection आ geht nach P. 1, 1, 14 (vgl. die Kār. dazu) keine euphonische Verbindung mit andern Vocalen ein.

2. आ 1) adv. a) her, herzu: आ तू न इन्द्र कौशिक मन्दसानः सुतं पिब RV. 1, 10, 11. अनुकामं तर्पयेशामिन्द्रावरुण राय आ 17, 3. आ प्र देव AV. 3, 4, 5. आ प्र गीतु परावतः 6, 33, 1. आ प्र च्यवेयाम् 18, 4, 49. In dieser Bedeutung überaus häufig in Verbindung mit Verben der Bewegung. — b) anreihend: dazu, ferner, auch, und: सर्वे पणोः समविन्दन् भोजनमश्नो वत्तं गोमत्तमा पशुं नरः RV. 1, 83, 4. (तन्मन्त्रमाहुः) तदयं केतो कृद् आ वि चष्टे 24, 12. मूकान्गर्भो मन्त्रा ज्ञातमेषाम् 3, 31, 3. उदिदाम्यः शुचिरा पत द्रु मि 10, 17, 10. अयं द्वेषस्या कथि 3, 16, 5. शतमा मृकृत्सेम् 2, 14, 7. मिमिक्षा समिक्कभिरा 1, 48, 16. 7, 2. 130, 1. 4, 11, 1. 12, 2. — c) steigend und hervorhebend: zumal, ganz, gar; nicht selten dient es nur um auf das Wort, nach welchem es steht, den Nachdruck zu werfen. अयं स्वानाम्-रुतां विश्वमा सक् पार्थिवम्। अरेजत् प्र मानुषाः RV. 1, 38, 10. के वो व-र्षिष्ठ आ नरः 37, 6. तत्सु नो विश्वे अयं सदा गृणन्ति कार्वः 6, 43, 33. बळित्या मर्कमा वामिन्द्राग्नी पर्विष्ठ आ 39, 2. यः सुन्वते पर्वते दुध आ चित् 2, 12, 15. मुञ्जरा 4, 7, 7, 20, 2. प्र बोधया पुरंधिं जार आ संसतीनिव 1, 134, 3. उदीरय पितरां जार आ भगम् 10, 11, 6. 22, 3. AV. 6, 33, 1. 7, 22, 1. तदेवा ज्योतिषा ज्योतिरापुर्धोपासते ऽमृतम् Çat. Br. 14, 7, 2, 20 (= Bṛh. Âr. Up. 4, 4, 16). 9, 2, 2, 44. तस्यैष आदेशो पदेतद्विद्युतो व्यस्यतदा इतीति न्यमीमिषदा केनोप. 29. Aus Stellen wie ein Theil der hier angeführten wurde die Bedeutung *wie* abgeleitet, welche aber nicht unmittelbar im Worte liegt. Nir. 3, 13. Çāṁkar. zu केनोप. 19. — d) zur Verstärkung oder näheren Bestimmung verschiedener praep. dienend; bei अतर् RV. 9, 67, 23. अथि 73, 5, 6. अनु 2, 38, 7. सचा 1, 9, 3. S. u. d. Ww. — 2) praep. a) zu — hin, bis an, bis zu, bis auf, bevor: α) mit vorang. acc.: तौ आ

मदाय वज्रकस्त पीतये हरिभ्यो वाह्योक् आ RV. 7, 32, 4. स्तस्य योनिमा 9, 66, 12. (धावति) सत प्रवत् आ दिवम् 54, 2. जेषमा 8, 83, 6. 7, 43, 4. — β) mit folg. acc., häufig im Çat. Br. in Verbindung mit इत्, wozu ein Zeitwort der Bewegung zu ergänzen: दृष्टुराडाशमेव कूर्मं भूतं सर्पतम् 1, 6, 2, 3. पुनरेम इति देवा दृष्टिं तिराभूतम् 2, 2, 2, 3. 4, 12. 3, 4, 2. 4, 1, 2, 4. 11, 5, 4, 4. 11. — γ) mit folg. abl. P. 2, 1, 13. 3, 10. स्वस्त्या गृहेभ्य आ-वसा आ विमोचनीत् RV. 3, 33, 20. आस्य यज्ञस्योदचः VS. 4, 9. आ मूलात् AV. 7, 39, 1. 12, 4, 16. आ जग्मिष्ठाः 18, 3, 62. 1, 14, 3. शीर्षा आ पुच्छात् Çat. Br. 10, 2, 1, 9. 3, 1, 2, 9. 12, 8, 2, 17. ऐतस्मात्कालात् 4, 2, 4, 5. 1, 5, 2, 9. 2, 4, 2, 1. 3, 2, 2, 7. यदिदं किं च मिथुनमा पिपीलिकाभ्यः 14, 4, 2, 9 (= Bṛh. Âr. Up. 1, 4, 4). यत्तपस्तप्यत आ मैथुनात् 10, 4, 4, 4. Kātj. Çr. 2, 2, 2. 6, 9. 12, 4, 1. 6, 18. आ समुद्रात् वै पूर्वादा समुद्रात् पश्चिमात्। तयोरेवात्तरं गि-र्योरार्यावर्तं विडुर्वुधाः ॥ M. 2, 22. आ कैव स नवाग्नेभ्यः परमं तप्यते तपः 167. आ षोडशात् bis zum 16ten (Jahre) 38. आर्कदर्शनात् 101. 108. 171. 243. 244. 3, 279. 4, 137. 5, 88. 158. 6, 31. 9, 70. 89. 10, 64. 91. 104. Jâg. 3, 23. MBh. 1, 4405. Bhag. 8, 16. R. 1, 6, 25. 2, 32, 32. 38. 3, 34, 23. 46, 2. उ-दयं पर्वतं गत्वा आ मासादिनिवर्ततं bevor ein Monat um ist, in Monatsfrist 4, 40, 69. 58, 34. Çik. 2, 26. 71, 10. Ragh. 1, 90. 91. An das subst. tritt pleon. noch अत Grenze: ओदकात्तात् Çik. 54, 21. — δ) verbindet sich mit dem regierten Worte zu einem adv. comp. P. 2, 1, 13. आपदान्या-कीटपतंगपिपीलिकम् Kāṇḍ. Up. 7, 2, 1. 8, 1. आसपिण्डक्रियाकर्म M. 3, 247. आकर्णमूलमाकृष्य (कर्मुकम्) R. 4, 9, 106. आमरणम् Pāṇāt. I, 44. मणिबन्धादाकानिष्ठं कस्य कर्भो वक्तिः AK. 2, 6, 2, 32. आवत्सरात्तम् Ka-ṭhās. 23, 20. 10, 208. Vid. 54. आकुमारं पशः पाणिनेः P. 2, 1, 13, Sch. आ-दृष्टिप्रसरम् (so ist zu lesen) Amar. 74. Statt आसमुद्रात् R. 4, 37, 3 ist wohl ऽत्तम् zu lesen. Am Anf. eines comp. ohne Flexionszeichen: आयोजनसु-गन्धिन् MBh. 1, 6965. आजानुबाहु dessen Arme bis an die Knie reichen R. 1, 1, 12. आकर्णमुकैरिषुभिः 3, 69, 16. Ragh. 1, 5. Çik. 80. 143. Vid. 21. आमरणात् (Hit. I, 180) oder आमरणान्तिक (M. 9, 101. MBh. 3, 8333) sich bis zum Tode erstreckend. Vgl. आजरसम्, आव्युषम्, आतसूर्यम्. — ε) bil- det mit dem reg. Worte ein adj. comp.: आसप्तमास्तस्य (die siebente Welt mit) लोकान्किनस्ति Munj. Up. 1, 2, 3. अगोपाला द्विजातयः MBh. 2, 531. कुलमासप्तमं (kann auch adv. sein) कृत्ति R. 4, 34, 16. Jâg. 1, 205.